

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

00-018 Warszawa, ul. Zgoda 11
tel./fax: (48 22) 828-10-08, 828-69-96
e-mail: hfhr@hfhrpol.waw.pl
konto: PKO BP SA | O/Centrum
58 1020 1013 0000 0502 0002 9165
swift: BPKOPLPW

ZARZĄD FUNDACJI
Prezes: **Marek Antoni Nowicki**
Wiceprezes: **Danuta Przywara**
Sekretarz: **Andrzej Rzepliński**
Skarbnik: **Elżbieta Czyż**
Członek Zarządu: **Zbigniew Hołda**

Warszawa, dnia 30 sierpnia 2007 r.

26895/2007/KH/AB

Wielce Szanowny Pan
Prof. dr hab. n.med. Zbigniew Religa
Minister Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Profesorze,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka od wielu lat z uwagą przygląda się kwestii stosowania przez polskie sądy obserwacji psychiatrycznych. W wyniku wielu skarg które wpływają do Fundacji postanowiliśmy podjąć działania ku poprawie funkcjonowania tej instytucji. Ostatecznie, w wyniku skargi Hanny R., która została przygotowana przez Helsińską Fundację Praw Człowieka, Trybunał Konstytucyjny orzekł (sygn. SK 50/06), że art. 203 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim nie stwarza wystarczających gwarancji procesowych zapewniających sądową weryfikację zgłoszonej przez biegłych konieczności połączenia badania psychiatrycznego oskarżonego z obserwacją w zakładzie leczniczym, oraz art. 203 § 2 w związku z art. 203 § 3 powyższej ustawy w zakresie, w jakim nie wskazuje maksymalnego czasu trwania obserwacji psychiatrycznej w zakładzie leczniczym, są niezgodne z art. 41 ust. 1 w związku z art. 30, art. 31 ust. 3 oraz art. 2 Konstytucji.

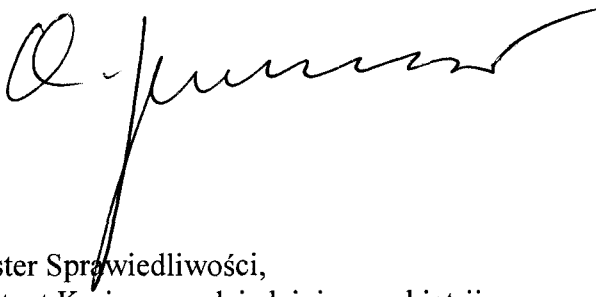
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie rozwiązał całości problemu niezasadnego stosowania obserwacji psychiatrycznych przez sądy, gdyż nie mógł ingerować w przyczynę takiego stanu rzeczy. Zdaniem Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka dużą część odpowiedzialności za zaistniały problem ponoszą biegli, wydający opinie, na których podstawie sądy orzekają o potrzebie zastosowania obserwacji psychiatrycznych. Ponieważ sędziowie w zdecydowanej większości przypadków nie dysponują wystarczającą wiedzą z dziedziny psychiatrii, to polegają na opiniach przedstawionych im przez biegłych. Ponadto, rzadko opinie i zalecenia w nich zawarte są przez sędziów kwestionowane. Uważamy, że konieczne jest jasne określenie warunków, jakie opinia biegłego z zakresu psychiatrii powinna spełniać, by Sądy mogły na jej podstawie orzec w sprawie zastosowania obserwacji psychiatrycznych, będących faktycznym pozbawianiem wolności osoby obserwowanej, co trzeba podkreślić, zastosowanym bez prawomocnego wyroku.

Ponieważ do Fundacji Helsińskiej wielokrotnie wpływały skargi na nierzetelność biegłych sądowych w zakresie psychiatrii, tym bardziej ucieszyła nas informacja o tym, że Konsultant Krajowy w dziedzinie psychiatrii, prof. Marek Jarema, wydał zalecenia w sprawie struktury opinii sądowo - psychiatrycznej w sprawach karnych i cywilnych.

Zalecenia te zostały sformułowane przez największe autorytety z zakresu psychiatrii sądowej i stanowią wyjątkowo profesjonalne wskazówki w tym zakresie. Opublikowano je na stronie internetowej Instytutu Psychiatrii i Neurologii (<http://www.ipin.edu.pl/att00120.doc>).

Niestety, w chwili obecnej zalecenia Konsultanta Krajowego nie są powszechnie obowiązujące, a i ich znajomość jest, jak wynika z naszej wiedzy, znikoma. Dlatego też Helsińska Fundacja Praw Człowieka zwraca się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o podjęcie wraz z Ministrem Sprawiedliwości starań o ich upowszechnienie, aby stały się obowiązkowymi wytycznymi dla biegłych sporządzających opinie z zakresu psychiatrii. W dalszej kolejności, w związku z koniecznością wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, postulujemy zaproponowanie wprowadzenia odpowiedniej delegacji ustawowej, na podstawie której wydane byłoby rozporządzenie opierające się na zaleceniach Konsultanta Krajowego. Prawne usankcjonowanie powyższych wytycznych stanowiłoby istotny krok na drodze do uzdrowienia instytucji kierowania oraz na obserwacje psychiatryczne oraz opiniowania przez biegłych psychiatrów. Ponadto dałoby sędziom jasne wskazówki, jakie warunki musi spełniać opinia biegłego, by była pełna i łatwa do weryfikacji przez Sądy.

do sędziów

Do wiadomości:

1. Pan Zbigniew Ziobro – Minister Sprawiedliwości,
2. Prof. Marek Jarema – Konsultant Krajowy w dziedzinie psychiatrii.

Załącznik:

1. Zalecenia Konsultanta Krajowego w dziedzinie psychiatrii w sprawie struktury opinii sądowo - psychiatrycznej w sprawach karnych i cywilnych.